

Nr 298

Av herr **Hansson** i Skegrie **m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställningar om vissa anslag till statens växtskyddsanstalt.*

Kravet på en fortlöpande rationalisering inom jordbruk och trädgårdsodling gör sig gällande på många olika sätt, och ett viktigt led i rationaliseringssträvandena måste bli att kraftigt minska de förluster, som genom skadedjur, växtsjukdomar och ogräs uppstår på grödorna. Dessa förluster uppgavs av 1949 års växtskyddsutredning årligen belöpa sig till cirka 400 miljoner kronor. Fördelas detta belopp på landets åkerareal innebär det en genomsnittlig förlust av cirka 100 kronor per hektar, ett belopp som såväl för småbrukare som för storodlare blir av ekonomisk betydelse.

Växtskyddsutredningen föreslog i sitt betänkande (avgivet i november 1951) en utbyggnad av det statliga växtskyddet, ett förslag som enligt då rådande uppfattning skulle inneburi en god lösning. I Kungl. Maj:ts proposition nr 99/1952 framlades emellertid endast en ringa del av förslagen till genomförande, en så ringa del, att jordbruksutskottet vid behandlingen skrev som följer (jordbr.utsk. utl. nr 36/1952): »Härvid förutsätter utskottet emellertid att Kungl. Maj:t till nästa års riksdag framlägger förslag rörande de åtgärder, som erfordras för genomförande av filialsystemets utbyggnad enligt i huvudsak de riktlinjer växtskyddsutredningen förordat.» Växtskyddsutredningens förslag är ännu endast till en ringa del genomfört. Inom den kemiska industrien har emellertid en betydande utveckling ägt rum, varigenom vi erhållit ett mycket stort antal kemiska medel för bekämpning av skadedjur, växtsjukdomar och ogräs. En motsvarande utveckling på det maskintekniska området har skapat möjligheter att snabbt och effektivt med markaggregat eller från flygplan sprida dessa kemiska bekämpningsmedel. För att lantbruket och trädgårdsodlingen helt och riktigt skall kunna utnyttja dessa resurser erfordras väsentliga förbättringar av vårt statliga växtskydd. Det är sålunda angeläget, att den växtodlande allmänheten ej blir beroende av de råd, som lämnas av bekämpningsmedelsfirmornas konsulenter, utan att den har tillgång till en neutral instans, som efter prövning av medlen kan lämna tillförlitliga råd och bekämpningsanvisningar i god tid, innan åtgärderna är aktuella för odlarna. Det framstår därför som obetingat nödvändigt, att växtskyddsanstalten gives större möjlighet ej endast till en registrering och kemisk kontroll av bekämpnings-

medlen utan även till en biologisk kontroll under förhållanden, som nära ansluter sig till de i praktiken förekommande. Lika angeläget är det, att växtskyddsanstalten genom inrättande av den redan av växtskyddsutredningen föreslagna prognostjänsten beredes möjlighet att på grundval av forskningsresultat i tid varna odlarna.

Det ännu allmänt rådande sättet att, sedan skadegörelsen börjat eller skadan skett, vid förfrågan från odlaren upplysa om skadegörarens namn och vad odlaren har att göra eller skulle ha gjort, bör kompletteras med en förvarnande verksamhet av sådan art, som försöksvis och i liten omfattning men med gott resultat bedrivits vid växtskyddsanstaltens filial i Åkarp. För ett genomförande i full skala av en effektiv varningstjänst kräves emellertid, att personalen vid filialen i Åkarp utökas med en assistent med huvudsaklig uppgift att bedriva den med varningstjänsten förenade verksamheten. Vintertid sker den genom en aktiv upplysningsverksamhet (föredrag, brev m. m.) rörande alla de förebyggande växtskyddsåtgärder som kan företagas genom lämplig växtföljd, lämpligt sortval, betning m. m., genom iordningställande av undervisningsmaterial samt genom bearbetning av under vegetationstiden insamlat material. Under vegetations-tiden sker den genom att noga följa skadegörarnas frekvens och utveckling och på grundval av gjorda iakttagelser före en härjning varna odlarna och anvisa lämpliga åtgärder. Då verksamheten syftar till att förebygga skadegörelse snarare än att begränsa eller bestämma redan uppkomna skador, bedömes inrättandet av en ny tjänst för detta ändamål vid filialen i Åkarp vara av synnerligen stor betydelse och en i det långa loppet nationalekonomiskt givande investering. Ifrågavarande tjänst kommer enligt styrelsen för statens växtskyddsanstalt att draga en kostnad av 12 615 kronor för nästkommande budgetår.

Ett annat viktigt led i växtskyddsanstaltens arbete utgöres av en opartisk prövning av bekämpningsmedel mot sjukdomar och skadedjur. Med stöd av anslag från Sveriges oljeväxtodlares centralförening har i samband med kontroll av bekämpningsmedel, avsedda att användas inom oljeväxtodlingen, vid alnarpsfilialen skapats ett laboratorium med god utrustning för prövning av bekämpningsmedel. Detta har ytterligare kunnat kompletteras genom olika forskningsanslag för bland annat undersökningarna över droppstorleken betydelse vid spridning av insektdödande medel.

Det är emellertid angeläget att bekämpningsmedlen även prövas i fält. Dylika fältförsök har hittills på grund av bristfälliga ekonomiska och personella resurser kunnat utföras endast i mycket begränsad omfattning. Då försöken vanligen måste utläggas, där angrepp redan förekommer, blir de ofta utspridda över ett större område och kräver för utläggning, skötsel och tillsyn avsevärd tid. Med den omfattning, verksamheten vid filialen numera har, är det icke möjligt att utan förstärkning av personalen lägga till ytterligare arbetsuppgifter.

Denna gren av försöksverksamhet är emellertid ur lantbrukarnas synpunkt i hög grad önskvärd och nödvändig icke minst med hänsyn till skyddet av de dyrbara fröodlingar och andra specialkulturer, vilka endast förekommer i landets sydliga delar. Enligt vår uppfattning talar starka skäl för att personalen vid alnarpsfilialen utökas med en assistent för bekämpningsmedelsprövning, varigenom odlarna skulle kunna få neutrala och tillförlitliga råd och upplysningar om de nyare bekämpningsmedlens biologiska verkningsgrad. Härför skulle för budgetåret 1956/57 krävas en anslagsökning med 11 385 kronor.

Ett flera år gammalt önskemål från såväl allmänhetens som personalens vid alnarpsfilialen sida är större möjligheter till rörlighet för filialens tjänstemän. Anslag till inköp av bil har också begärts vid upprepade tillfällen men hittills utan resultat. Våra dagars lantbrukare är emellertid av maskinstationer, utsädesfirmor o. a. vana vid en personlig och snabb service och kan icke inse, att en dylik icke skall kunna lämnas även av en statlig institution. Det synes också egendomligt, att en institution, som så snart som möjligt skall kunna ingripa, där en härjning av någon växtparasit befaras eller är för handen, saknar möjligheter till snabb förflyttning. Vi behöver i detta sammanhang endast erinra om de situationer, som uppstod vid härjningen av gammalflytet år 1946, vid svartrostangreppen 1951, eller tänka på hur det skulle bli vid en invasion av koloradoskalbaggen. Det nuvarande systemet med tillkrånglade tåg- och taxiresor medför betydande olägenheter för såväl tjänstemannen som lantbrukaren: utryckningen försinkas ofta i onödig grad, tjänstemannens restid blir ofta så lång, att resan av tidsbrist kanske icke kan komma till stånd, besiktningen blir av hänsyn till tågtiderna och en eventuell taxibil kanske väl knapphändig, möjligheterna för tjänstemannen att undersöka andra odlingar längs resvägen minskas i hög grad eller försvinner o. s. v. Vi vill för den skull betona, att vi anser en bil vara en nödvändig beståndsdel i alnarpsfilialens utrustning, om arbetet skall kunna bedrivas med tillräcklig effektivitet. Kostnaderna härför beräknas till 14 000 kronor.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställas,
att riksdagen måtte besluta

- 1) att under statsverkspropositionen, nionde huvudtiteln, punkt 17, utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit för budgetåret 1956/57 anvisa 12 615 kronor för inrättande av en assistenttjänst i reglerad befordringsgång vid växtskyddsfilialen i Alnarp för upplysningsverksamheten och prognostjänsten och 11 385 kronor för inrättande av en fältassistenttjänst i lönegrad Cf 17 å nämnda plats för fältmässig prövning av bekämpningsmedel, samt att hos Kungl Maj:t hemställa om att ifrågavarande ändringar i personalförteckningen må vidtagas,

2) att under statsverkspropositionen, nionde huvudtiteln, punkt 18, utöver vad i propositionen föreslagits för effektivisering av bekämpnings- och upplysningsverksamheten vid växtskyddsfilialen i Alnarp anvisa 14 000 kronor till anskaffande av personbil.

Stockholm den 26 januari 1956

Nils G. Hansson
i Skegrie

Eric Nelander

Hans Levin

Eric Nilsson
i Svalöv

Stig F. Hansson
i Önnarp
